

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Анатолій ДІБРОВА

Протокол №10 від “30” травня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фінансів

Протокол № 12 від «29» травня 2023 р

В.о. завідувача кафедри

Олена ЛЕМШКО

“РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Фінанси і кредит»

Юлія НЕГОДА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

(НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

Освітня програма «Фінанси і кредит»

Факультет Економічний

Розробник: к.е.н., доцент Буряк А.В.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Фінансова діяльність суб'єктів господарювання

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<u>Бакалавр</u> (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Освітня програма	«Фінанси і кредит»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	<u>150</u>	
Кількість кредитів ECTS	<u>5</u>	
Кількість змістових модулів	<u>3</u>	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	<u>Курсова робота</u> (назва)	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	<u> </u>	<u>4</u>
Семестр	<u> </u>	<u>1</u>
Лекційні заняття	<u>30</u> год.	<u>6</u> год.
Практичні, семінарські заняття	<u>30</u> год.	6 год.
Лабораторні заняття	<u> </u> год.	<u> </u> - <u> </u> год.
Самостійна робота	<u>90</u> год.	<u>138</u> год.
Індивідуальні завдання	<u> </u> год.	<u> </u> год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	<u>4</u> год. <u>6</u> год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” є надання студентам теоретичних та практичних знань з організації та функціонування фінансових відносин підприємств та міжгалузевих фінансових відносин; техніки фінансових розрахунків; типової фінансової документації; прийомів і методів складання фінансової частини бізнес – плану; фінансування і кредитування господарської діяльності і капітальних вкладень; склад і зміст фінансової звітності підприємств.

Важливим при цьому є вивчення сутності фінансових відносин і характеру їх впливу на суспільство, розкриття діючих законів функціонування суб’єктів господарювання, теоретичних засад фінансового регулювання в ринковій економіці.

Предметом вивчення дисципліни є фінансові відносини функціонування різних організаційно-правових форм господарювання.

Основним **завданням** вивчення дисципліни є:

- дослідження основ побудови фінансових відносин в різних організаційно-правових формах господарювання та їх вплив на формування нормативно-законодавчої бази з питань фінансів і кредиту, оздоровлення економіки підприємств в умовах ринку;
- вивчення структури Фінансових ресурсів та джерел їх формування, системи фінансових показників оцінки діяльності підприємств, джерел формування основних фондів та напрямів їх ефективного використання;
- набуття практичних навичок з питань визначення фінансових результатів діяльності підприємств, нормування оборотних засобів, визначення потреби в кредитних ресурсах, розробки фінансових планів, платіжних календарів, фінансової частини бізнес-планів.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК): 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 10. Здатність працювати у команді. 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). 12. Здатність працювати автономно. 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК): 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. 2. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем. 3. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси

суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). 4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач. 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів, банківської справи та страхування. 7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію. 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. 10. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування та брати відповідальність за них. 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПРН): 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причиннонаслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. 02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. 03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). 06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач. 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. 09. Формувати і аналізувати

фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію. 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем. 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування. 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності. 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. 15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності. 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. 17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. 18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення. 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. 22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. 23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (заочної) форми навчання

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «Організація фінансової діяльності суб'єктів господарювання» включає 4 теми, в яких розглядається сутність та організація фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання - 10 год. (в т. ч. 4 год. аудиторна робота)

Власний капітал — це сальдо між загальною сумою активів та позичковим капіталом. Він характеризує частину майна, яка профінансована власниками корпоративних прав підприємства (завдяки безпосереднім внескам грошових коштів (майнових об'єктів) чи в результаті реінвестування прибутку). Власний капітал відображається в першому розділі пасиву. У практичній діяльності суб'єктів господарювання (в контексті фінансового та управлінського обліку) під капіталом підприємства розуміють його пасиви, тобто капітал трактується саме як абстрактна вартість. Отже, капітал підприємства — це засвідчені в пасивній стороні балансу вимоги на майно, яке відображено в активах; він показує джерела фінансування придбання активів підприємства. У нормативних актах, науково-практичній літературі, безпосередньо в контексті фінансово-господарської діяльності підприємств, їх фінансової звітності оперують дефініціями «фінансова діяльність», «інвестиційна діяльність» та «операційна діяльність» суб'єктів господарювання. Інвестиційна діяльність. Операційна діяльність. Фінансова діяльність.

Тема 2. Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу - 10 год. (в т.ч. 4 год. аудиторна робота)

Приймаючи рішення щодо створення нового суб'єкта господарювання чи реорганізації існуючого перед власниками і менеджментом постає питання щодо вибору найприйнятнішої з погляду оптимізації фінансової та інвестиційної діяльності організаційно-правової форми ведення бізнесу. Основні критерії та чинники, які слід проаналізувати, приймаючи рішення щодо вибору форми організації бізнесу. Суб'єкти господарювання можуть утворювати різного роду об'єднання. Суб'єкт підприємницької діяльності без створення юридичної особи Підставою для відкриття рахунка. Фінансування. Власний капітал приватного підприємця формується виключно за рахунок його приватного майна. Основним джерелом його збільшення є внутрішнє фінансування, зокрема невикористаний для споживання прибуток. Кредитні рамки приватного підприємця обмежуються величиною приватного майна, яке він може надати як кредитне забезпечення. Приватне підприємство.

Тема 3. Формування власного капіталу підприємств. - 10 год. (в т. ч. 6 год. аудиторна робота)

Власний капітал підприємства — це підсумок першого розділу пасиву балансу, тобто перевищення балансової вартості активів підприємства над його зобов'язаннями. Основними складовими власного капіталу є статутний капітал, додатковий і резервний капітал, нерозподілений прибуток. Відомості про розміри статутного і резервного капіталу містяться у статуті підприємства. Сутність власного капіталу підприємства проявляється через його функції. функції власного капіталу: функція заснування та введення в дію підприємства; функція відповідальності та гарантії; захисна функція; функція фінансування та забезпечення ліквідності; база для нарахування дивідендів і розподілу майна; функція управління та контролю; рекламна (репрезентативна) функція.

Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства. - 10 год. (в т.ч. 6 год. аудиторна робота)

До внутрішніх джерел фінансування підприємств здебільшого відносять такі:• чистий прибуток;• амортизаційні відрахування;• забезпечення наступних витрат і платежів. При внутрішньому фінансуванні капітал, який був вкладений в необоротні та оборотні активи (за винятком грошових еквівалентів), вивільняється і трансформується в ліквідні засоби, у вигляді частини виручки від реалізації та інших доходів, які залишаються на підприємстві після сплати всіх податків. Інакше кажучи, це та частина фінансових ресурсів підприємства, джерелом формування якої є операційна та інвестиційна діяльність і яка не пов'язана із залученням ресурсів на ринку капіталів. Основним внутрішнім джерелом фінансування є самофінансування, пов'язане з реінвестуванням (тезаврацією) прибутку у відкритій чи прихованій формі. Залежно від способу відображення прибутку в звітності, зокрема в балансі, виокремлюють: а) приховане самофінансування; б) відкрите самофінансування (тезаврація прибутку).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. «Управління фінансовими активами та залучення капіталу» включає 4 теми де розглядаються фінансові відносини на мікро рівні.

Тема 5. Дивідендна політика підприємств. - 10 год. (в т. ч. 4 год. аудиторна робота)

Дивіденди. Дивідендна політика. Оптимізація дивідендної політики До основних завдань, які слід вирішити в ході формування та реалізації дивідендної політики, слід віднести:· виявлення основних факторів, які впливають на прийняття рішення щодо виплати дивідендів чи реінвестування прибутку;· визначення оптимального співвідношення між розподілим і тезаврованим прибутком;· оцінку впливу рішення щодо порядку розподілу чистого прибутку на ринкову вартість корпоративних прав підприємства і його інвестиційну привабливість;· визначення оптимальної для підприємства

величини статутного і власного капіталу;· узгодження стратегії виплати дивідендів із податковим законодавством;· вибір найприйнятнішого методу та форми нарахування і виплати дивідендів; оцінку впливу дивідендної політики на вирішення конфлікту інтересів між власниками, кредиторами та керівництвом підприємства. Рішення щодо розподілу прибутку, а отже, вибору тих чи інших пріоритетів при реалізації дивідендної політики приймаються зборами власників підприємства. Загалом дивіденди можуть виплачуватися в таких формах:· грошова;· негрошова;· змішана форма;· приховані дивіденди. Основні підходи (методи) нарахування та виплати дивідендів

Тема 6. Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу. 10 год. (в т. ч. 6 год. аудиторна робота)

У балансі позичковий капітал підприємства відображається у складі зобов'язань за умови, що оцінка цих зобов'язань може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок їх погашення. *Сутність фінансовий кредит* Основним різновидом фінансових кредитів є *банківський кредит*, який надається суб'єктам кредитування всіх форм власності у тимчасове користування на умовах, передбачених кредитним договором. Основними з цих умов є : забезпеченість, повернення, строковість, платність і цільова спрямованість. Облігації підприємства розглядаються як класичний інструмент залучення суб'єктами господарювання позичкового капіталу на довгостроковий період. Комерційний кредит

Тема 7. Фінансові аспекти реорганізації підприємств. - 10 год. (в т. ч. 6 год. аудиторна робота)

Сутність реорганізації. Серед основних причин реорганізації здебільшого виокремлюють такі:• суттєве розширення діяльності підприємства, його розмірів;• згортання діяльності;• необхідність фінансової санації;• необхідність зміни повноти відповідальності власників за зобов'язаннями підприємства;• диверсифікація діяльності;• податкові мотиви;• необхідність збільшення власного капіталу (з метою покриття потреби в капіталі та підвищення рівня кредитоспроможності). Основним документом, який визначає права та обов'язки сторін у ході реорганізації і має забезпечувати оперативне її проведення та безперебійну роботу підприємств, є угода про умови проведення реорганізації (план реорганізації).

Тема 8. Фінансові інвестиції підприємств. - 10 год. (в т. ч. 4 год. аудиторна робота)

Фінансові інвестиції:• інвестиції в асоційовані та дочірні підприємства;• інвестиції у спільну діяльність без створення юридичної особи;• придбання корпоративних прав інших підприємств;• придбання боргових фінансових інструментів. Діяльність фінансиста зосереджена переважно на управлінні фінансовими інвестиціями. Фінансові вкладення можуть бути довго- і

короткострокові. Розрізняють також вкладення у корпоративні права інших підприємств і вкладення в боргові фінансові інструменти тощо.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

«Ринкова вартість, зовнішня арена та бізнесова оптимізація» включає 4 теми де розглядаються фінансові відносини на макро рівні

Тема 9. Оцінка вартості підприємства. - 10 год. (в т. ч. 4 год. аудиторна робота)

Вітчизняним законодавством при оцінці вартості майна та підприємства в цілому рекомендовано керуватися Законом України «Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні», методикою оцінки вартості майна під час приватизації, положеннями (національними стандартами) експертної оцінки, нормативними актами Фонду державного майна. Оцінка вартості підприємства з використанням дохідного підходу ґрунтується У рамках цього підходу виокремлюють два основні методи:• дисконтування грошових потоків (дисконтування Cash-flow);• визначення капіталізованої вартості доходів. Ставка дисконту характеризує норму прибутку, за якою майбутні грошові надходження приводяться до теперішньої вартості на момент оцінки. Вона враховує премію за ризик інвестування коштів в оцінюване підприємство: чим більшим є ризик, тим ставка дисконтування буде вищою. Ставку дисконтування для цілей оцінки вартості підприємства рекомендується розраховувати на основі використання моделі середньозваженої вартості капіталу (WACC). Капіталізація передбачає трансформацію доходів у вартість. Оцінка вартості підприємства на базі активів заснована на так званому принципі субституції, згідно з яким вартість активу не повинна перевищувати ціни заміщення всіх його складових. У рамках цього підходу розрізняють такі основні методи:· оцінка за відновною вартістю активів (витратний підхід);· метод розрахунку чистих активів;· розрахунок ліквідаційної вартості. Оцінка вартості підприємства на основі ринкового підходу. В рамках ринкового підходу найуживанішими методами вважаються методи:• зіставлення мультиплікаторів;• порівняння продажів (транзакцій).

Тема 10. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин. - 10 год. (в т. ч. 4 год. аудиторна робота)

Сутність зовнішньоекономічної діяльності До експортних операцій підприємств належать продаж товарів іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів. *Реекспорт товарів* означає продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію

України. Імпорт товарів. Зовнішньоекономічна діяльність може бути побудована на формах зустрічної торгівлі між резидентами та нерезидентами: бартерні операції, кліринг, паралельні угоди, попередні та зворотні закупки, промислова кооперація.

Тема 11. Фінансовий контролінг. - 10 год. (в т. ч. 6 год. аудиторна робота)

Більшість фахівців з управління підприємством під контролінгом розуміють функціональну систему планування, контролю, аналізу відхилень, координації, внутрішнього консалтингу та загального інформаційного забезпечення керівництва підприємства. На практиці розрізняють різні напрями (сектори) контролінгу: фінансовий контролінг, контролінг збуту, дивізіональний контролінг, контролінг виробництва та закупівель тощо. В цьому розділі висвітлюються основні питання, пов'язані з організацією та функціонуванням фінансового контролінгу, хоча більшість методів та інструментів, які будуть охарактеризовані, є універсальними і можуть бути використані в інших секторах контролінгу. *Фінансовий контролінг* зорієнтований на функціональну підтримку фінансового менеджменту, що визначає його зміст та основні завдання.

Тема 12. Бюджетування на підприємстві. - 10 год. (в т. ч. 6 год. аудиторна робота)

Бюджет - це сума коштів, які є у розпорядженні для виконання визначених функцій та проведення певних заходів у рамках загальнофірмового планування. Він може складатися у формі заданих показників, яких слід дотримуватися у плановому періоді. Необхідною передумовою і складовою бюджетування є планування, яке власне й конкретизується в бюджетах. І хоча досить часто в літературних джерелах поняття «бюджетування» та «планування» вживаються як синоніми, їх слід розрізняти: бюджетування зорієнтоване в основному на фіксацію та координацію показників у короткостроковому періоді, а планування — на прогнозування шляхів, засобів досягнення поставлених цілей як у коротко-, так і довгостроковій перспективі. Бюджетний контроль. Нижній рівень. Верхній рівень. Діяльність контролера в галузі бюджетного контролю передбачає наступні заходи:• ідентифікація фактичних даних;• розрахунок відхилень;• визначення причин і факторів відхилень;• розробка (підбір) каталогу заходів щодо коригування планів і діяльності в цілому;• оцінка запропонованих заходів;• ініціювання рішень щодо коригування планів;• контроль виконання скоригованих планів. Результати аналізу виконання бюджетів, відносних показників і коефіцієнтів можуть зумовити необхідність розробки нового варіанта бюджету, який повинен починатися з вибору заданих значень.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. «Організація фінансової діяльності суб'єктів господарювання»												
Основи фінансової діяльності господарювання суб'єктів	10	2	2			6	10	1				9
Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу	10	2	2			6	10	1				9
Формування власного капіталу підприємств.	15	2	4			9	15		1			14
Внутрішні джерела фінансування підприємства.	15	4	2			9	15		1			14
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10			30	50	2	2			46
Змістовий модуль 2. «Управління фінансовими активами та залучення капіталу»												
Дивідендна політика підприємств.	10	2	2			6	10	1				9
Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу.	10	4	2			4	10	1				9
Фінансові аспекти реорганізації підприємств.	15	2	4			9	15		1			14
Фінансові інвестиції підприємств.	15	2	2			11	15					15
Разом за змістовим модулем 2	50	10	10			30	50	2	1			47
Змістовий модуль 3. «Ринкова вартість, зовнішня арена та бізнесова оптимізація»												
Оцінка вартості підприємства.	10	2	2			6	10	1				9
Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин.	10	2	2			6	10		1			9
Фінансовий контролінг.	15	2	4			9	15		1			14
Бюджетування на підприємстві.	15	4	2			9	15	1	1			13
Разом за змістовим модулем 3	50	10	10			30	50	2	3			45
Усього годин	150	30	30			90	150	6	6			138

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання	2
2	Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу	2
3	Формування власного капіталу підприємств.	4
4	Внутрішні джерела фінансування підприємства.	2
5	Дивідендна політика підприємств.	2
6	Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу.	2
7	Фінансові аспекти реорганізації підприємств.	4
8	Фінансові інвестиції підприємств.	2
9	Оцінка вартості підприємства.	2
10	Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин.	2
11	Фінансовий контролінг.	4
12	Бюджетування на підприємстві.	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання	6
2	Особливості фінансування підприємств різних форм організації бізнесу	6
3	Формування власного капіталу підприємств.	9
4	Внутрішні джерела фінансування підприємства.	9
5	Дивідендна політика підприємств.	6
6	Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу.	4
7	Фінансові аспекти реорганізації підприємств.	9
8	Фінансові інвестиції підприємств.	11
9	Оцінка вартості підприємства.	6
10	Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин.	6
11	Фінансовий контролінг.	9
12	Бюджетування на підприємстві.	9

**8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня
засвоєння знань студентами
Індивідуальні завдання
Варіант 1**

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності акціонерного товариства.
2. Необхідність, завдання і принцип експертної оцінки вартості підприємства.
3. Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.
4. Проаналізувати фінансову стійкість підприємства за відповідний рік порівняно з попереднім періодом. Здійснити економічне обґрунтування причин даних змін та сформулювати висновки.

Варіант 2

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності приватного підприємства.
2. Статутний капітал і корпоративні права підприємства.
3. Система раннього попередження і регулювання в сфері фінансового контролінгу на підприємстві.
4. Проаналізувати майновий стан підприємства за відповідний рік порівняно з попереднім періодом. Здійснити економічне обґрунтування причин даних змін та сформулювати висновки.

Варіант 3

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності приватного акціонерного товариства.
2. Зміст, значення та основні завдання дивідендної політики підприємств.
3. Види діяльності і показник Cash-Flow.
4. Здійснити аналіз джерел фінансування підприємства в динаміці. З'ясувати чинники, що вплинули на результуючі показники, та сформулювати висновки.

Варіант 4

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності публічного акціонерного товариства.
2. Реорганізації підприємств: суть, основні причини.
3. Факторинг.

4. Проаналізувати фінансову незалежність суб'єкта господарювання в динаміці. Дослідити причини можливої фінансової залежності. Сформулювати відповідні висновки.

Варіант 5

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності товариства з обмеженою відповідальністю.

2. Сутність і класифікація фінансових інвестицій підприємства.

3. Резервний капітал підприємства, його види та джерела формування.

4. Проаналізувати грошові потоки суб'єкта господарювання щодо достатності, ефективності та реінвестування в динаміці та за видами діяльності. Сформулювати висновок та дати рекомендації.

Варіант 6

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності венчурного підприємства.

2. Форми фінансування підприємства.

3. Методи нарахування та оподаткування дивідендів.

4. Проаналізувати ефективність господарської діяльності суб'єкта господарювання. Обґрунтувати причини, дати відповідні висновки та рекомендації.

Варіант 7

1. Зміст та основні завдання фінансової діяльності товариства з додатковою відповідальністю.

2. Стратегічний та оперативний фінансовий контролінг.

3. Методичні підходи до оцінки вартості підприємства.

4. Проаналізувати ділову активність суб'єкта господарювання в динаміці.

Здійснити економічне обґрунтування цих змін та дати рекомендації по ефективному розвитку.

Варіант 8

1. Повноваження фінансиста акціонерного підприємства.

2. Порядок нарахування та форми виплати дивідендів.

3. Власний капітал, його функції та складові.

4. Провести аналіз кредитоспроможності суб'єкта господарювання. З'ясувати чинники і шляхи покращення кредитоспроможності. Зробити відповідні висновки та рекомендації.

Варіант 9

1. Повноваження зовнішнього фінансового аналітика акціонерного підприємства.
2. Принципи та способи бюджетування.
3. Самофінансування підприємства.
4. Провести структурний аналіз активів підприємства. Проаналізувати оборотність основних та кожного з виду оборотних засобів. Встановити об'єм робочого капіталу. Зробити відповідні висновки.

Варіант 10

1. Необхідність, завдання і принцип експертної оцінки вартості підприємства.
2. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу.
3. Реорганізація поділу та подрібнення як до шлях фінансової незалежності.
4. Встановіть інвестиційну привабливість підприємства шляхом swot-аналізу. Зробіть висновки щодо фінансової діяльності підприємства та дайте рекомендації.

Тестові завдання.

1. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання – це

1. дії щодо формування і використання виробничих ресурсів підприємства
2. дії щодо формування і використання фінансових ресурсів підприємства
3. дії щодо формування і використання залучених ресурсів підприємства
4. дії щодо формування і використання власних і залучених технічних ресурсів підприємства

2. Скільки видів діяльності розрізняють при веденні звітності підприємства.

1. два
2. три
3. чотири
4. п'ять

3. Організаційно-правова форма – це

1. Партнерство при утворенні типу господарюючого суб'єкту
2. Правовий режим організації взаємовідносин між суб'єктами підприємницької діяльності

3. Законодавчо закріплений тип господарюючого суб'єкта, для якого встановлений певний режим організації, діяльності та ліквідації

4. Послідовність створення, організації діяльності господарюючого суб'єкта та його ліквідації

4. Здатність мобілізації капіталу для товариства

1. Залежить від можливостей залучення капіталу шляхом об'єднання заощаджень учасників

2. Обмежена розмірами заощаджень власника

3. Залежить від ступеня розвитку фондового ринку

4. Залежить від можливості мобілізувати капітал шляхом емісії цінних паперів

5. Відповідальність для власників одноосібного підприємства

1. Залежить від організаційно-правової форми

2. Повна, включаючи майно

3. Обмежена вартістю цінних паперів

4. Повна субсидіарна

6. За швидкістю адаптації до зовнішнього середовища товариство

1. Висока

2. Середня

3. Низька

4. Стала

7. Управління здійснюється самими учасниками при такій організаційно-правовій формі

1. Акціонерне товариство

2. Товариство з додатковою відповідальністю

3. Командитне товариство

4. Товариство з обмеженою відповідальністю

8. Щодо тривалості існування корпорація

1. Обмежене тривалістю життя власника

2. Залежно від угоди між партнерами

3. Необмежена

4. Обмежена статутом

9. Установчі документи договірні притаманні такій організаційно-правовій формі

1. Акціонерне товариство

2. Товариство з додатковою відповідальністю

3. Командитне товариство

4. Товариство з обмеженою відповідальністю

10. Відповідальність для власників товариства

1. Залежить від організаційно-правової форми

2. Повна, включаючи майно

3. Обмежена вартістю цінних паперів

4. Повна субсидіарна

11. Щодо оподаткування одноосібне підприємство

1. За ставкою податку на прибуток

2. За ставкою податку на прибуток юридичної особи та ставкою податку на особисті прибутки

3. За подвійною ставкою на прибуток

4. За пільговою шкалою

12. Грошові потоки від інвестиційної діяльності це

1. Грошові надходження за торговельними контрактами.

2. Грошові кошти для придбання оборотних засобів

3. Грошові відшкодування по наданим кредитам для закупівлі нового обладнання.

4. Грошові кошти отримані від страхової компанії.

13. Грошові потоки від фінансової діяльності

1. Грошові надходження за контрактами, укладеними з комерційною або торговельною метою.

2. Грошові надходження від оренди.

3. Грошові погашення кредитних сум від купівлі обладнання.

4. Грошові платежі службовцям.

14. Грошові потоки від операційної діяльності

1. Грошові надходження від оренди

2. Грошові погашення кредитних сум

3. Грошові платежі для придбання пайових інструментів

4. Грошові виплати власникам для придбання акцій

15. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання – це

1. система органів управління підприємством

2. сукупність організаційно-правових норм діяльності підприємства

3. діяльність всередині підприємства по розробці і реалізації фінансових рішень

4. ефективний контроль всіх виробничих процесів підприємства

16. При веденні звітності підприємства розрізняють такі види діяльності:

1. основна, фінансова, інвестиційна

2. операційна, кредитна, фінансова

3. операційна, інвестиційна, фінансова

4. виробнича, фінансова, депозитарна

17. Щодо оподаткування корпорації

1. За ставкою податку на прибуток

2. За ставкою податку на прибуток юридичної особи та ставкою податку на особисті прибутки

3. За потрійною ставкою на прибуток

4. За пільговою шкалою

18. Відповідальність учасників обмежена притаманна такій організаційно-правовій формі

1. Акціонерне товариство

2. Товариство з додатковою відповідальністю

3. Повне товариство

4. Командитне товариство

19. Майнові права виражені часткою в капіталі

1. Акціонерне товариство
2. Товариство з обмеженою відповідальністю
3. Товариство з додатковою відповідальністю
4. Повне товариство

20. Характер відносин між учасниками об'єднання капіталів + особистий елемент притаманна такій організаційно-правовій формі

1. Акціонерне товариство
2. Товариство з додатковою відповідальністю
3. Повне товариство
4. Командитне товариство

21. Здатність мобілізації капіталу для одноосібного підприємства

1. Залежить від можливостей залучення капіталу шляхом об'єднання заощаджень учасників
2. Обмежена розмірами заощаджень власника
3. Залежить від ступеня розвитку фондового ринку
4. Залежить від можливості мобілізувати капітал шляхом емісії цінних паперів

22. Майнові права виражені часткою в статутному фонді

1. Акціонерне товариство
2. Товариство з обмеженою відповідальністю
3. Повне товариство
4. Командитне товариство

23. Відповідальність для власників товариства

1. Залежить від організаційно-правової форми
2. Повна, включаючи майно
3. Обмежена вартістю цінних паперів
4. Повна субсидіарна

24. Відповідальність учасників обмежена+повна притаманна такій організаційно-правовій формі

1. Акціонерне товариство
2. Товариство з додатковою відповідальністю
3. Повне товариство
4. Командитне товариство

25. Характер відносин між учасниками об'єднання капіталів притаманна такій організаційно-правовій формі

1. Акціонерне товариство
2. Товариство з додатковою відповідальністю
3. Повне товариство
4. Командитне товариство

26. Грошові потоки від інвестиційної діяльності це

1. Грошові надходження за торговельними контрактами.
2. Грошові кошти для придбання основних засобів
3. Грошові відшкодування по наданим кредитам для закупівлі товарно – матеріальних цінностей.
4. Грошові кошти отримані від страхової компанії.

Контрольні питання

1. Основні критерії для прийняття рішення щодо вибору форми організації бізнесу.
2. Основні види господарських об'єднань та їх фінансова діяльність.
3. Власний капітал, його функції і складові.
4. Основні цілі та методи збільшення зареєстрованого (статутного) капіталу підприємства.
5. Завдання і способи зменшення зареєстрованого (статутного) капіталу підприємства.
6. Сутність і класифікація грошових потоків підприємства.
7. Залучений капітал і кредитоспроможність підприємства.
8. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
9. Операційна діяльність підприємства. Зміст, завдання та типові приклади руху грошових коштів.
10. Фінансова діяльність підприємства. Зміст, завдання та типові приклади руху грошових коштів.
11. Інвестиційна діяльність підприємства. Зміст, завдання та типові приклади руху грошових коштів.
12. Внутрішні джерела фінансування підприємства та їх класифікація.
13. Самофінансування та його місце у фінансовому забезпеченні підприємства.
14. Грошовий потік підприємства, його характеристики, фактори формування і методи розрахунку.
15. Внутрішні і зовнішні джерела формування позичкового капіталу.
16. Зовнішні джерела фінансування підприємства його ознаки та складові.
17. Фінансові кредити у фінансовому забезпеченні аграрних підприємств.
18. Сутність товарного кредиту і умови його надання.
19. Дивідендна політика. Її зміст, значення та основні завдання.
20. Теорії дивідендної політики.

21. Сутність і класифікація фінансових інвестицій підприємства.
22. Фінансові інвестиції. Види, відображення у фінансовій звітності та основні цілі їх здійснення.
23. Завдання і методи стратегічного фінансового контролінгу.
24. Завдання і методи оперативного фінансового контролінгу.
25. Основні мотиви, що спонукають суб'єктів господарювання до реорганізації шляхом укрупнення.
26. Сутність та основні завдання реорганізації підприємств спрямованих на розукрупнення.
27. Методичні підходи до оцінки вартості підприємства.
28. Необхідність, завдання і принципи експертної оцінки вартості підприємства.
29. Компетенції фінансових служб у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
30. Принципи і способи бюджетування.

Модуль 1

Теоретичні питання

1. Складові власного капіталу.
2. Розкрийте економічний зміст корпоративного об'єднання Синдикат.

Тестові завдання. Вкажіть правильні відповіді.

1. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання – це

1. дії щодо формування і використання виробничих ресурсів підприємства
2. дії щодо формування і використання фінансових ресурсів підприємства
3. дії щодо формування і використання залучених ресурсів підприємства
4. дії щодо формування і використання власних і залучених технічних ресурсів підприємства

2. Скільки видів діяльності розрізняють при веденні звітності підприємства.

1. два
2. три
3. чотири
4. п'ять

3. Організаційно-правова форма – це

1. Партнерство при утворенні типу господарюючого суб'єкту

2. Правовий режим організації взаємовідносин між суб'єктами підприємницької діяльності

3. Законодавчо закріплений тип господарюючого суб'єкта, для якого встановлений певний режим організації, діяльності та ліквідації

4. Послідовність створення, організації діяльності господарюючого суб'єкта та його ліквідації

4. Здатність мобілізації капіталу для товариства

1. Залежить від можливостей залучення капіталу шляхом об'єднання заощаджень учасників

2. Обмежена розмірами заощаджень власника

3. Залежить від ступеня розвитку фондового ринку

4. Залежить від можливості мобілізувати капітал шляхом емісії цінних паперів

5. Відповідальність для власників одноосібного підприємства

1. Залежить від організаційно-правової форми

2. Повна, включаючи майно

3. Обмежена вартістю цінних паперів

4. Повна субсидіарна

6. Відповідальність для власників товариства

1. Залежить від організаційно-правової форми

2. Повна, включаючи майно

3. Обмежена вартістю цінних паперів

4. Повна субсидіарна

7. Щодо оподаткування одноосібне підприємство

1. За ставкою податку на прибуток

2. За ставкою податку на прибуток юридичної особи та ставкою податку на особисті прибутки

3. За подвійною ставкою на прибуток

4. За пільговою шкалою

8. Грошові потоки від інвестиційної діяльності це

1. Грошові надходження за торговельними контрактами.

2. Грошові кошти для придбання оборотних засобів

3. Грошові відшкодування по наданим кредитам для закупівлі нового обладнання.

4. Грошові кошти отримані від страхової компанії.

9. Грошові потоки від фінансової діяльності

1. Грошові надходження за контрактами, укладеними з комерційною або торговельною метою.

2. Грошові надходження від оренди.

3. Грошові погашення кредитних сум від купівлі обладнання.

4. Грошові платежі службовцям.

10. Грошові потоки від операційної діяльності

1. Грошові надходження від оренди

2. Грошові погашення кредитних сум

3. Грошові платежі для придбання пайових інструментів

4. Грошові виплати власникам для придбання акцій

Задача

1. Фізичними особами А, Б, В прийнято рішення про заснування ТОВ.

Частки учасників: А-50%, Б-30%, В-20%.

На момент реєстрації учасник А вніс 325 тис. грн., що становить 40% його частки у статутному капіталі, учасник Б-260 тис.грн., учасник В-315 тис.грн.

Який вигляд буде мати перший розділ пасиву балансу.

Модуль 2

Теоретичні питання.

1. Основні методи нарахування та виплати дивідендів.
2. Поточні фінансові інвестиції

Тестові завдання. Вкажіть правильні відповіді.

1. Вкажіть твердження, що не відповідає показнику рівень точки беззбитковості :

1. обсяг продажу, за якого надходження від реалізації продукції дорівнюють витратам на виробництво і реалізацію продукції.
2. обсяг реалізованої продукції дорівнює її собівартості.
3. обсяг продажу, за якого досягається мінімальний прибуток.
4. постійні витрати поділити на різницю ціни реалізації одиниці продукції та змінних витрат на одиницю продукції.

2. Точку беззбитковості можна розрахувати за такою формулою

1. постійні витрати – змінні витрати
2. змінні витрати / постійні витрати
3. реалізована продукція / собівартість
4. постійні витрати / ціна за одиницю – змінні витрати за одиницю

3. Обсяг реалізованої продукції, за якого всі витрати покриваються, збитків немає, але немає і прибутків –

1. маржинальний прибуток
2. поріг рентабельності
3. коефіцієнт валової маржі
4. запас фінансової міцності.

4. Сума на яку підприємство може знизити обсяг реалізації до моменту появи збитку

1. маржинальний прибуток
2. поріг рентабельності
3. коефіцієнт валової маржі
4. запас фінансової міцності.

5. На скільки відсотків підприємство може знизити обсяг реалізації не зазнаючи при цьому збитків –

1. відсоток валової маржі

2. поріг рентабельності у відсотках
3. коефіцієнт валової маржі
4. запас фінансової міцності у відсотках.

6. До основного капіталу відносять:

1. поточні фінансові інвестиції.
2. сировина.
3. основні засоби.
4. товарно-матеріальні запаси.

7. До оборотного капіталу відносять:

1. грошові кошти.
2. довгострокові фінансові інвестиції.
3. нематеріальні активи.
4. споруди.

8. Забезпечення зростання доходів за порівняно стабільного рівня затрат це

1. захисна стратегія управління підприємством.
2. звичайна стратегія управління підприємством.
3. агресивна стратегія управління підприємством.
4. поступальна стратегія управління підприємством.

9. Якщо від величини рентабельності активів відняти середньозважену вартість капіталу, а потім помножити на величину сукупних активів то отримаємо показник –

1. ринкова вартість додана.
2. грошова додана вартість.
3. економічна вартість додана.
4. ринкова капіталізація.

10. Якщо капіталомісткість продукції помножити на плановий обсяг виробництва то отримаємо –

1. потребу в капіталі визначену прямим методом.
2. потребу в капіталі визначену непрямим методом.
3. потребу у власному капіталі.
4. потребу у позиковому капіталі.

Задача

1. На початок року власний капітал АТ становив 2,2 млн.грн (zareestrovaniy statutniy kapital – 2,5 млн.грн., nesplacheniy kapital – 0,3 млн.грн.) Протягом року товариство отримало прибуток у розмірі 200 тис.грн. 25% було сплачено у вигляді дивідендів акціонерам, 25% - спрямовано на формування резервного капіталу, 50% - залишилось нерозподіленим. Крім того, акціонери повністю погасили заборгованість за оплатою акцій. Визначити складові власного капіталу на початок та кінець року.

Модуль 3

Теоретичні питання.

1. Необхідність, завдання і принципи експертної оцінки вартості підприємства.
2. Координація як центральна функція контролінгу.

Тестові завдання. Вкажіть правильні відповіді.

1. Метод прогнозування при якому використовують розрахунок коефіцієнта регресії та вільного члена регресії називають –

- 1.експертне прогнозування
- 2.визначення середніх величин
- 3.каузальне прогнозування
- 4.екстраполяція тренду

2. Метод прогнозування при якому використовують розрахунок ковзної середньої називають –

- 1.експертне прогнозування
- 2.визначення середніх величин
- 3.каузальне прогнозування
- 4.екстраполяція тренду

3.Продовження виявленої в процесі аналізу тенденції за межі побудованого на основі емпіричних даних ряду динаміки такий метод прогнозування називають –

- 1.експертне прогнозування
- 2.визначення середніх величин
- 3.каузальне прогнозування
- 4.екстраполяція тренду

4. Розрахунок найменшого квадратичного відхилення відноситься до такого методу прогнозування –

- 1.експертне прогнозування
- 2.визначення середніх величин
- 3.каузальне прогнозування
- 4.екстраполяція тренду

5.В основу цього аналізу покладено два оцінні критерії – теперішня вартість очікуваних доходів від володіння цінними паперами і рівень ризиковості вкладень

- 1.Портфельний аналіз
- 2.Вартісний аналіз
- 3.АВС-аналіз
- 4.SWOT-аналіз

6. Якщо від величини рентабельності активів відняти середньозважену вартість капіталу, а потім помножити на величину сукупних активів то отримаємо показник –

1. ринкова вартість додана.

2. грошова додана вартість.
3. економічна вартість додана.
4. ринкова капіталізація.

7. Якщо від сукупної ринкової вартості відняти величину сукупного капіталу то отримаємо показник

1. WACC
2. EVA
3. ROA
4. MVA

8. Показник, що дає змогу оцінити ефективність фінансового менеджменту з позиції трансформації прибутку підприємства в його ринкову вартість.

1. WACC
2. EVA
3. CVA
4. MVA

9. Аналіз сильних та слабких сторін, а також наявних шансів і ризиків –

1. Портфельний аналіз
2. Вартісний аналіз
3. ABC-аналіз
4. SWOT-аналіз

10. До функцій контролінгу відносять

1. координація
2. ревізія
3. система раннього попередження і реагування
4. реверсія
5. конверсія

Задачі

Задача 1. Поточні активи підприємства складають **180** тис. грн., поточні зобов'язання **60** тис. грн. Виручка **340** тис. грн., чистий прибуток **23** тис. грн., довгострокові зобов'язання **30** тис. грн. Грошові кошти в касі та на рахунок в банку **25** тис. грн., власний капітал **136** тис. грн.

Знайти робочий капітал підприємства, рентабельність реалізації, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, співвідношення залученого капіталу підприємства до власного

Задача 2. На підприємстві тривалість обороту запасів складає **47** днів Дебіторської заборгованості 35 днів, кредиторської заборгованості 30 днів. Яка тривалість обороту грошових коштів підприємства?

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС <u>Бакалавр</u> напряму підготовки/ спеціальність _____ <u>фінанси банківська</u> <u>справа і страхування</u> _____	Кафедра Фінансів _____ _____ 2023 -2024 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БЛІЕТ № 1 з дисципліни Фінансова діяльність суб'єктів господарювання	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис) Лемішко О.О. 10 травня 2023 р.
Екзаменаційні запитання			
Власний капітал, його функції і складові.			
Задача			
Визначити Cash-flow від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності підприємства та чистий Cash-flow, якщо відомі дані: - виручка від реалізації – 1000000грн - надходження від емісії акцій -250000грн - сплачено дивідендів - 50000грн - витрати на виробництво – 800000грн - надходження від емісії облігацій – 60000грн - сплачено % за користування позичками – 20000грн - сплачено податок на прибуток – 90000грн - амортизаційні відрахування – 10000грн - грошові надходження від продажу акцій інших підприємств -50000 - придбання основних засобів – 70000			
Тестові завдання різних типів			
1. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання – це 1. дії щодо формування і використання виробничих ресурсів підприємства 2. дії щодо формування і використання фінансових ресурсів підприємства 3. дії щодо формування і використання залучених ресурсів підприємства 4. дії щодо формування і використання власних і залучених технічних ресурсів підприємства			
2. Відповідальність для власників одноосібного підприємства 1. Залежить від організаційно-правової форми 2. Повна, включаючи майно 3. Обмежена вартістю цінних паперів 4. Повна субсидіарна			
3. Грошові потоки від інвестиційної діяльності це 1. Грошові надходження за торговельними контрактами. 2. Грошові кошти для придбання оборотних засобів 3. Грошові відшкодування по наданим кредитам для закупівлі нового обладнання. 4. Грошові кошти отримані від страхової компанії.			
4. Майнові права виражені часткою в статутному фонді 1. Акціонерне товариство 2. Товариство з обмеженою відповідальністю 3. Повне товариство 4. Командитне товариство			
5. До критеріїв управління грошовими потоками відносять - 1. Оборотність. 2. Рентабельність. 3. Доходність.			

4. Окупність.

6. Зменшення об'єму дебіторської заборгованості призведе до:

1. Збільшення припливу грошових коштів;
2. Зменшення припливу грошових коштів;
3. Рівень грошових коштів залишиться незмінним.
4. Збільшення рівня прибутку.

7. Безперервний процес порівняння товарів, виробничих процесів досліджуваного структурного підрозділу з аналогічними іншими підрозділом.

1. Внутрішній аудит.
2. Бенчмаркінг
3. Контролінг
4. ABC – аналіз.

8. Метод прогнозування при якому використовують розрахунок коефіцієнта регресії та вільного члена регресії називають –

1. експертне прогнозування
2. визначення середніх величин
3. каузальне прогнозування
4. екстраполяція тренду

9. Спільні риси власного і позикового капіталу:

1. рівні права на отримання частини прибутку при розподілі.
2. джерела формування відображаються у пасиві балансу.
3. можливість отримання пільги на оподаткування .
4. фінансова стійкість підприємства однакова.

10. Доберіть до тез лівої колонки (А,Б,В) правильні відповіді з правої колонки (1,2,3...)

А. Злиття підприємства	1. Скупка корпоративних прав підприємства, в результаті чого покупець набуває контролю над чистими активами та діяльністю такого підприємства. 2. Потребує перереєстрації
Б. Поглинання підприємства	3. Об'єднання підприємств в результаті якого власники підприємств, що об'єднуються здійснюватимуть контроль над усіма активами з метою подальшого спільного розподілу ризиків і вигод від об'єднання
В. Приєднання підприємства	4. Не потребує перереєстрації 5. Об'єднання підприємств в результаті якого власники підприємств, що об'єднуються здійснюватимуть контроль над усіма активами з метою подальшого спільного розподілу ризиків і вигод від об'єднання під юридичною торговою маркою одного з них 6. Потребує передатний баланс

_____ Буряк А.В.

9. Методи навчання

Методи, які використовуються при викладенні та засвоєнні матеріалу дисципліни:

- аналітичний метод передбачає мисленнєве або практичне розкладання цілого на частини з метою виокремлення суттєвих ознак цих частин (що

стосується визначень з дисципліни бюджетний менеджмент, класифікації таких категорій як податки, збори, доходи, видатки тощо);

- синтетичний – це метод, який передбачає теоретичне або практичне поєднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета й явища в одне ціле (формування державного бюджету з доходів та видатків, розгляд функцій органів управління бюджетом тощо);

- дедуктивний метод передбачає рух у вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;

- традитивний метод – вид умовиводу, в якому посилення і висновки є судженнями однакового ступеня загальності (від одиничного до одиничного, від загального до загального).

За рівнем самостійної розумової діяльності студенти використовують такі методи навчання: проблемний виклад, дослідний, частково-пошуковий.

Використання цих методів ґрунтується на послідовній і цілеспрямованій постановці перед учнями проблемних задач, розв'язуючи які, вони під керівництвом учителя активно засвоюють нові знання, що сприяє інтелектуальному розвитку особистості.

10. Форми контролю

Формами контролю знань студентів є поточний контроль, проміжна атестація та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. Поточний контроль може здійснюватись шляхом усного та письмового опитування, розв'язку тестових завдань, підготовки доповідей та рефератів, виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання.

Проміжна атестація для студентів очної форми навчання має на меті визначити сукупність знань студента з дисципліни по завершенню певного етапу вивчення дисципліни і проводиться у формі контрольних завдань та тестування по кількох темах у вигляді модулів.

Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру для визначення обсягу знань студента по закінченню курсу і здійснюється у формі іспиту (заліку).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл.1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол №8)

Рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів):
 $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

12. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний курс на навчальній платформі НУБіП України
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2226>
- Буряк А.В. «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» [Курс лекцій] : методичні вказівки для студентів ОС «Бакалавр» спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ: «ЦП «КОМПРИНТ». 2022. 180с.
- Буряк А.В., Буряк М.І. «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання»: методичні рекомендації. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ». 2019. 97 с.
- Давиденко Н.М., Буряк А.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання, навчальний посібник. Київ : ЦП «Компринт». 2017. 300 с.
- Давиденко Н.М., Буряк А.В., Тігенко З.М. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навчальний посібник. Видання друге, доповнене та виправлене. Київ: ЦП «Компринт». 2019. 355 с.
- Опорний конспект лекцій.
- Робоча програма.
- Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного і модульного контролю навчальних досягнень студента.

9. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

10. Завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Давиденко Н.М., Буряк А.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навчальний посібник. К. : ЦП «Компринт». 2017. - 300 с.
2. Давиденко Н.М., Буряк А.В., Тітенко З.М. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навчальний посібник. Видання друге, доповнене та виправлене. Київ: ЦП «Компринт». 2019. 355 с.
3. Квасницька Р.С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. Львів : Магнолія. 2006. 2013. 631 с.
4. Кравчук О.М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури. 2010. 504 с.
5. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: КНЕУ. 2007. 556 с.
6. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник: для студ. вищих навчальних закладів. 2-ге вид., перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури. 2009. 314 с.
7. Омелянович Л.О., Чайковська О.В., Долматова Г.Є. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: підручник. 3-тє вид., переробл. і доповнен. К.: Знання. 2011. 231 с.

Допоміжні

1. Баліцька В. В. Рентабельність діяльності суб'єктів господарювання України: оцінювання істинних результатів. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 11. С. 120-130.
2. Безбородова Т. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємств. Держава та регіони. 2016. № 5. С. 21-23.

3. Бойко О. О., Панасюк М. А. Фінансове планування діяльності сучасного підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2016. №2. С. 318–322.
4. Буряк А.В. Дем'яненко І.В. Управління грошовими потоками: сегмент фінансової політики аграрних підприємств. *Економічний форум*. 2019. №4. ЛНТУ. С. 103-108
5. Буряк А.В. Структура джерел формування капіталу суб'єктів господарювання. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. Вип.4 С.105-109
6. Буряк А.В., Дем'яненко І.В., Бойко С.В. Корпоративне бюджетування податків аграрними та переробними підприємствами. *Агросвіт*. № 15-16. 2022. С. 33-39.
7. Буряк А.В. Фінансовий механізм інтегрованих аграрних підприємств: теоретичний аспект. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу - Бердянський університет менеджменту і бізнесу*. 2017. №1 (37) С. 93-97
8. Гонта О., Кальченко О. Фінансове планування на підприємствах реального сектору економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. №4 (12). С. 128–133.
9. Гнатенко, М. К. "Бюджетування як ефективний спосіб процесу планування діяльності підприємства." *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Економіка 24, Вип. 3 (2019): 72-77.
10. Давиденко Н. М. Капіталізація в контексті фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємств. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2016. № 1 (73). С. 9–15.
11. Давиденко, Н. М., М. В. Горобчук. Середньострокове планування у поліпшенні бюджетної політики в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент 38 (2019): 54-59.

12. Донін Є. О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. Економіка і організація управління. 2018. № 1. С. 75–85.
13. Кашканов А. А. Аналіз витрат фінансової діяльності з урахуванням зміни їх структурних елементів. Вісник ДІАТ. 2016. №1. С. 9-14.
14. Косяченко, Ксенія Едуардівна. "ЗАКОННІСТЬ У ПУБЛІЧНІЙ ФІНАНСОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ." *П 68 Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник* (2021): 293.
15. Кучер В. А. Визначення структури показників ефективності роботи підприємства як основа прийняття стратегічних рішень. Економіка промисловості. 2017. № 1. С. 71-77.
16. Максимова М. В., Щербина А. І. Концептуальні положення фінансового планування на підприємстві. Ефективна економіка. 2019. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7197>
17. Марич П.М., Коваль Л. П. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навч. посіб. Львів: 2010. 250 с.
18. Олійник В.Я., Шевченко Н.І., Даценко В.В., Демяненко І.В. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. Дніпропетровськ: ДДФА. 2012. 282 с.
19. Плюта Ю. С., Батрак І. О., Тарасенко І. О. Фінансове планування на підприємстві та напрями його вдосконалення. Формування ринкових відносин. 2014. №7 (158). С. 56–58.
20. Свірідова С. С. Каланжова О.П. Структура фінансового капіталу підприємства та шляхи її оптимізації. Праці Одеського політехнічного університету. 2019. №2. С. 262-267 .
21. Словник фінансово-економічних термінів. За ред. Давиденко Н.М. К.: НУБіП України, 2017. 309.
22. Тульчинська С. О., Ткаченко Т.П., Скоробогатий О.І. Основи управління прибутком підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 2.

23. Фінансове забезпечення аграрного сектору: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія. за ред. Давиденко Н.М. К.: НУБіП України. 2017. 454с.
24. Чернишов, В. В. "Побудова обґрунтованої системи показників фінансової діяльності підприємств машинобудівної промисловості." *Науковий вісник РУЕТ: Economic Sciences* 3 (65) (2021).
25. Щербань О. Д., Насібова О.В., Сухоруков Р.В. Методи регулювання та оптимізації структури капіталу підприємства. Економіка та держава. Серія : економічна наука. 2017. №12. С.82-88.

Інформаційні ресурси

1. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
4. Офіційний веб-сайт Державної митної служби України. – Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>.
5. Офіційний портал Державної податкової служби України. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/>.
6. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
8. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
9. Офіційний веб-сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua>.
10. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>.
11. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.